

Pierre Broué

Rudolf Klement

Denna korta biografisk skiss, eller snarare dödsruna, är hämtad från artikeln *Quelques Proches Collaborateurs de Trotsky*, som ursprungligen publicerades i *Cahiers Léon Trotsky*, nr 1, januari 1979. Översättningen är gjord från den engelska version som publicerades i brittiska tidskriften *Revolutionary History* Vol. 1 No.1, våren 1988.

Rudolf Alois Klement föddes 1908. Blev tidigt medlem i KPD (Tysklands kommunistiska parti). Student i filosofi i Hamburg 1933. Från 1932 aktiv i vänsteroppositionen, då Georg Jungclas¹, ledare för den lokala gruppen bad honom att åka till Prinkipo för att ersätta Jan Fraenkel och sedan Otto Schüssler vid ungefär samma tidpunkt som Jean van Heijenoort kom dit. Klement kunde redan tala fem språk och började omedelbart att lära sig ryska: sex månader senare kunde han göra översättningar från ryska till tyska som LD (Leo Davidovitj Trotskij) ansåg vara ”bra”, inklusive av särskilt besvärliga texter. Han anlände till Prinkipo i början av maj 1933 och flyttade med den gamle mannen i mitten av juli eftersom han fick tillåtelse att stanna i Frankrike med Trotskij. Han stannade sedan hos Trotskij under hela den tid som denne legalt vistades i Frankrike, först i byn Saint-Palais och sedan i villan Ker-Monique i Barbizon. Han var en av LCI-delegaterna² vid ”De fyras” förberedande konferens den 30 december 1933 i Paris och förde mötesprotokollet som nyligen hittats bland Sneevliets papper i Amsterdam.³ I Barbizon körde han ofta till Paris för att knyta kontakter och för att möta den kurir som kom med posten till kontoret vid rue de Louvre. Vi vet att ljuset på hans motorcykel krånglade den 17 april. Ponthierry-polisen arresterade honom och upptäckte sedan att han saknade erforderlig dokumentation till motorcykeln. Ovetande om Trotskijs närvaro, hade de hållit uppsikt över huset som var fullt av misstänkta utlänningar och som de fruktade var på väg att störa lugnet för det goda folket i Barbizon.⁴ Det var denna händelse som för pressen och allmänheten avslöjade Trotskijs närvaro i Barbizon och detta tjänade sedan som förevändning för att utvisa honom från Frankrike, vilket beordrades den 18 april, men verkställdes först när han avreste till Norge den 18 juni 1935.

Klement följde inte med Trotskij i hans kringflackande efter att denne lämnat Frankrike, utan stannade i Paris efter en kort vistelse i Bryssel innan han återvände till den franska huvudstaden för att ta över ansvaret för det Internationella Sekretariatet, vars administrativa sekreterare han blivit. Som sådan ändrade han ofta sin pseudonym (Frédéric, Ludwig, Walter Steen, Camille, Adolphe). Han gjorde ett enormt arbete med att översätta, brevväxla med sektionerna, hålla reda på dokument och skriva artiklar för tidningar och internbulletiner. Som en av ledarna för IKD (Internationale Kommunisten Deutschlands, Tysklands internationella kommunister) i exil kämpade han mot Johre-Fischer-gruppen och utförde på avstånd det redaktionella arbetet för *Der Einzige Weg*. Eftersom han var djupt engagerad i organisationens interna arbete var han ganska isolerad från de lokala franska aktivisterna. Polacken Herschl

---

¹ Georg Jungclas (1902-1975) var aktivist i ungsocialisterna i Altona 1916, i KPD 1919, och spelade en betydelsefull roll under Hamburg-upproret 1923. Uteslöts ur KPD år 1927, då som medlem i Leninbund. Deltog i september 1930 i grundandet av den Förenade vänsteroppositionen i Tyskland (VLO) och ledde dess Hamburg-grupp tills han 1933 emigrerade till Köpenhamn.

² LCI = Ligue Communiste Internationaliste (Internationalistiska kommunistiska förbundet)

³ En fullständig rapport om upptäckten finns i *Œuvres* 3, novembre 1933-avril 1934, s. 132-149.

⁴ Polisrapporten finns i det franska riksarkivets Trotskij-pärm.

Mendel (Stockfisch)⁵ minns honom med kärlek i sin självbiografi. Det porträtt som målades upp av Georges Vereeken⁶, ”Lång och blek, lätt böjd, ett uttryckslost ansikte, ogenomträngliga, matta, halvslutna ögon” både liknar och är samtidigt ganska annorlunda än Gérard Rosenthals:⁷ ”En stor man, skarpa drag, ganska blek, lite böjd ... med en närsynt blick bakom glasögonen ... som liksom hans leende är lite påtvingat. Han talade lite och när han gjorde det var det långsamt och något ansträngt. Han stod ut med obekvämlighet utan att klaga. Han var reserverad och tillbakadragen, så mycket att denne revolutionär verkade vara ganska blyg. Han var pedantisk och välvårdad.”

Absolut lojal mot Trotskij kämpade han mot LD:s motståndare i rörelsen, Vereeken, Raymond Molinier och Henricus Sneevliet, som alla använde honom som en bekväm tant Sally. I sin polemik var han hård och vass, för att inte säga brutal. Hans riskfyllda position som både invandrare och politisk flykting tillsammans med tyngden av sina förpliktelser dömde honom till nästan fullständig underjordisk verksamhet. Han tycktes inte veta hur man skyddar sig mot opålitliga personer i sina personliga relationer – litauen Kauffman som levde med honom och som försvann vid samma tid var med all sannolikhet ”mannen från Grodno” som Herschl Mendel träffade ihop med Klement och som Mendel betraktade som mycket suspekt. Efter Leon Sedovs och sedan Erwin Wolfs död, omgrupperades cirkeln omkring honom och han var i själva verket den ende som skötte arbetet i det Internationella Sekretariatet och i synnerhet uppgiften att förbereda Fjärde Internationalens grundningskonferens. I efterhand kan vi uppfatta GPU:s skugga nära honom vid denna tid: först när han mötte GPU-agenten Mercader, som under namnet Mornard gav sig ut för att vara en amerikansk sympatisör, eller sedan i början av juli då hans portfölj som innehöll handlingar om Fjärde internationalen blev stulen i tunnelbanan. Han verkar inte ha känt av faran. Den 12 juli lämnade han sina franska kamrater. Flera dagar senare, oroliga över att inte ha sett honom, gick flera av dem till hans lägenhet i Maisons-Alfort, där han bodde under namnet Roger Bertrand: allt var i ordning och bordet var dukat för en orörd måltid.

Den 16 juli fick Jean Rous, Pierre Naville, Sneevliet och Vereeken kopior av ett brev som även Trotskij fick den 4 augusti.⁸ Alla hade postats i Perpignan. Det verkade vara i hans handstil, men underskriften var en pseudonym som han hade slutat att använda för länge sedan och det fanns flera andra mindre ledtrådar som Trotskij ansåg pekade på närvaron av GPU.⁹ Senare makabra händelser tycks motbevisa sagan om en ”politisk brytning” med Trotskij: den 26:e fiskades en huvudlös människokropp med armar upp ur Seine vid Meulan och två dagar senare en säck med ben. Trots sarkasmerna i *l'Humanité* och bortvända blickar från andra som borde ha vetat bättre var detta Klements kvarlevor. Denna historia är alltför välkänd för att kräva ytterligare presentation.¹⁰

⁵ Hersch Mendel, Stockfisch (1890-1968) var också känd som Katz, Nathan, Belman, Victor, Karl osv En judisk arbetare och gammelbolsjevik från Polen, där han 1932 grundade vänsteroppositionen. Han emigrerade till Israel efter kriget, där han skrev sin självbiografi, *Zichrones kul en Yiddischer Revolutioner* [eng. översättning *Memoirs of a Jewish Revolutionary*, Pluto Press 1989]. Han hade en tid bott i Paris 1934 och återvände 1938 precis innan Klement-mordet.

⁶ Georges Vereeken, *La Guépeou dans le mouvement trotskyiste*, Paris, Pensée Universelle, 1975 p.244. [Engelsk översättning *The GPU in the Trotskyist Movement*, London, 1976]

⁷ Gérard Rosenthal, *Advokat de Trotsky*, Paris, R Laffont 1975, s. 276. En faksimil av denna skrivelse finns i den aktuella volymen av *Œuvres*.

⁸ En engelsk översättning av brevet (undertecknat ”Camille”) finns i Boris Volodarsky, *Stalin's Agent – the Life and Death of Aöexander Orlov* (2015), s 338-9. – Red

⁹ Brev från Trotskij – 18 Juli 1938 – som har publicerats i *Œuvres*. [Engelsk översättning: ”The Disappearance of Rudolf Klement”, *Writings of Leon Trotsky 1937-38*, New York 1976 s. 63. Se också ”A 'Letter' from Rudolf Klement”, *ibid.*, s. 399-400 och om situationen för Rudolf Klement, *ibid.*, s. 401-409.]

¹⁰ För fullständig redogörelse för Klement-affären se det relevanta kapitlet i Gérard Rosenthals bok som gör en mycket grundlig genomgång av hela denna fråga.

För några år sedan öppnade Georges Vereeken i sin bok *La Guépeou dans le mouvement trotskyiste* ett postumt mål mot Klement som slutade med domen, ”Rudolf Klement – Agent? Certainement un lache”.¹¹ Inget av detta underbyggs med någon som helst bevisning. Det enda vi med säkerhet vet, är att Klement mördades för att han hade varit Trotskijs sekreterare och medlem av det Internationella sekretariatet och att hans mördare aldrig har avslöjats.¹²

Översättning: *Martin Fahlgren*

Se även:

Boris Volodarsky, [Mordet på Rudolf Klement](#)

Rudolf Klement, [Principer och taktik i krig](#)

---

¹¹ Vereeken, op. cit., s. 244-321. ”Rudolf Klement – en agent? Förvisso en slarvig individ.”

¹² Den sovjetiske spionchefen P A Sudoplatov bekräftar i sin självbiografi *Direktoratet* (svensk utgåva 1994) att det var NKVD som organiserade mordet på Klement. Sudoplatov ger följande detaljer om hur mordet gick till (a.a. s 68-69):

”1938 genomförde turken och Korotkov ännu ett terroristuppdrag. Vår unge agent Ale Taubman, en litauisk jude med kodnamnet Youngster, lyckades vinna Rudolf Klements förtroende. Klement var chef för Trotskijs europeiska organisation och sekreterare i den så kallade Fjärde internationalen. I ett och ett halv år var Taubman Klements assistent. En kväll föreslog Taubman att Klement skulle äta middag med honom och hans vänner och ledde Klement till en lägenhet på Boulevard Saint Michel på vänstra stranden i Paris. Turken och Korotkov väntade på honom. Turken knivhögg Klement till döds, skar av honom huvudet, stoppade kroppen i en koffert och kastade den i Seine. Klements huvudlösa kropp återfanns och identifierades av den franska polisen, men vid det laget befann sig Taubman, Korotkov och turken långt från Paris och på väg tillbaka till Moskva.

När de kom fram dekorerades de och jag blev tvungen att svara för deras framtida sysselsättning. Turken fick ansvar för ett säkrat hus i Moskva. Taubman bytte namn till Semjonov och sändes som student till Institutet för kemisk maskinutrustning för att utbilda sig till ingenjör. Korotkov förblev kontrollofficer vid direktoratet och steg snabbt i graderna.”

Fler detaljer om affären Klement finns i Boris Volodarsky, *Stalin's Agent...* (a.a.), s 338-44. Den sovjetiska agenten Orlov var inblandad i mordet på Klement. Volodarsky menar att det tidigare nämnda brevet som tillskrivs Klement bär tydliga spår av att ha varit skrivet av Orlov.

Tilllägg av Red